מתני' מן הכבוש אין אסור אלא מן הכבוש של ירק. משום דכיון דאמר הכבוש משמע הידוע וסתמא דירק הוא: **כבוש שאני טועם אסור בכל הכבושין.** דכיון שהזכירו בלא ה"א הידיעה כל כבוש במשמע. ודקתני שאני טועם לאו משום דאי לא אמר שאני טועם לא מיתסר בכל הכבושים דודאי כיון דאמר כבוש מיתסר בכולהו אלא לרבותא נקטיה דאפי' אמר שאני טועם אי אמר כבוש אין ואי לא לא. וכולה מתני' בכי האי גונא מפרשא בריש מן הלוי דמשמע הידוע ובסיפא הלוי דמשמע הידוע ובסיפא מלוח דמשמע כל המלוחים. ואית דמפרשי דלא הוי הפרשה דמתני' בין הכבוש לכבוש אלא סיפא דקתני בכל הכבושין משום דקאמר שאני טועם הוא וכי האי גוונא נמי באיך כולהו: ירושלמי[1] הוון בעי מימר מלוח לעולם הא לשעה לא אמר ר' יודן מן מה דתנינן[2] הרי עלי כבשר מליח וכיון נסך הדא אמרן מלוח לשעה מלוח הוא: **גמ' דכבוש מאי דשלוק מאי וכו'.** לפי פירוש הראשון שפירשתי במשנתינו שעיקר החילוק הוא אם הזכירו בשם הידיעה אם לאו הכא הכי מיבעיא ליה כי אמר דכבוש דשלוק בלא"ת אי משמע הידוע או לא. ולפי פירוש אחרון שפירשנו דאיסורא דמתני' משום שאני טועם הוא הכא מספקא ליה אי אמר כבוש בלא שאני טועם היכי משמע. וסלקא בעיין בתיקו ולאומרא: **מתני' דג דגיס שאני טועם אסור בהן בין גדולים בין קטנים.** משום דאמר תרי לישני דג דגיס דדג משמע גדול משום דנמכר בפני עצמו ודגיס משמע קטנים לפי שאין נמכרים אלא ביחד: **ומותר בטרית טרופה ובציר ובמוריים.** טרית טרופה דג גדול טרוף דק דק ומשום הכי שרי משום דדג דגיס שלמים משמע ולא טרופים וכל שכן שמותר בציר של דגיס שהוא שומן היוצא מהן וקרבי דגיס מעורבים בו וכל שכן שמותר במוריים שהוא שמנו של דג בלבד וחו וא"ל ולומר זו קתני: **הנודר מן הלחנה אסור בטרית טרופה.** לחנה דגיס קטנים הרבה מלוחים ויש מהם טרופין אלא שרובן שלמים וקתני דכיון שיש מהן טרופין אסור בטרית טרופה. ומיהו בציר ומוריים מותר לפי שאין בהן חתיכות של דג אלא שמנו וקרביו: **הנודר מן טרית טרופה מותר בציר ובמוריים.** נ"ל דלא שייך למיתני הכא לא אסור בלחנה ולא מותר בה משום דבמקלתה מותר ובמקלתה אסור דכיון דבלחנה איכא שלמים וטרופים בשלמים שרי בטרופים אסור ומשום הכי לא תני הכא לחנה כלל. ומותר בציר ובמוריים איצטריכא ליה למיתני דס"ד אמינא כיון דנדר מטרית שהיא טרופה דק דק יאסר אף בציר ומוריים קמ"ל: **גמ' דג שאני טועם אסור בגדולים.** משום דדג גדול משמע שנמכר בפני עצמו. ובירושלמי [פ"ו ה"ג] מפרש דכל דג שהוא פחות מליטרא קטן מיקרי. ומיהו בכגון זה הכל לפי המקומות: **דג דגה שאני טועם אסור בין בגדולים בין בקטנים.** דלא תימא מהדר הוא דקא דיה דמעיקרא דבעי מיסר נפשיה בגדולים אמר דג ובסוף הדר ביה ואמר דגה קמ"ל דלא אמר הכי אלא מכולהו אסר נפשיה: **דילמא פלגיה דג גדול ופלגיה דג קטן.** ואע"ג דההוא נמי דבלעיה בסוף גדול מליטרא היה נקרא קטן בערך הראשון: **אלא והדגה אשר ביאור מתה קטנים מתו גדולים לא מתו.** בתמיה. והא כיון שהיאור נהפך לדם ודאי מתו [להו] בין גדולים בין קטנים: **אמר הרי עלי ליתן מאי.** מי מיתסר בציר ובמוריים או לא דמשום הכי מיקרו דגים קטנים כבושין לחנה מפני שהציר היוצא מהן ריחו נודף מלשון ותעל לחנתו [יואל ב] ומיבעיא ליה אי אמר ליתן דמשמע רבויא אי משמעא ביה נמי ציר ומוריים או לא: **מתני' הנודר מן החלב מותר בקום.** קום היינו מיס היוצאין מן החלב וקורין לו סיר"ו: **ר' יוסי אוסר.** בגמרא [נב:] מפרש טעמא: **מן הקום מותר בחלב.** לפום לישנא דמתני' משמע דר' יוסי נמי מודה בהא ומיהו [1] בברייתא בגמרא פליג: **הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה בין טפילה.** דלא תימא מפני שרוב הגבינות מלוחות הן סתמא מלוחה משמע קא משמע לן:

מותר

מתני' [2]מן הכבוש אין אסור אלא מן הכבוש של ירק כבוש [6] שאני טועם אסור בכל הכבושים מן השלוק אינו אסור אלא מן השלוק של בשר שלוק שאני טועם אסור בכל השלוקים: **גמ'** א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי אמר דכביש מאי דשליק מאי דצלי מאי דמליח מאי היכין משמע תיבעי: **מתני'** מן הצלי אין אסור אלא מן הצלי של בשר דברי ר' יהודה צלי שאני טועם אסור בכל הצלויים [3]מן המליח אין אסור אלא מן המליח של דג מליח שאני טועם אסור בכל המלוחים [6]דג [3]דגים שאני טועם אסור בהן בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין תפלים בין חיים בין מבושלים ומותר בטרית טרופה ובציר [5] הנודר מן הצחנה אסור בטרית טרופה ומותר בציר ובמוריים הנודר מטרית טרופה [3]אסור בציר ובמוריים: **גמ'** תניא[2] רבי שמעון בן אלעזר אומר דג שאני טועם אסור בגדולים ומותר בקטנים דגה שאני טועם אסור בקטנים ומותר בגדולים דג דגה שאני טועם אסור בין בגדולים בין בקטנים אמר ליה רב פפא לאביי ממאי דדג שאני טועם גדול הוא דכתיב [1]וימן י"י דג גדול לבלוע את יונה והכתיב [2]ויתפלל יונה אל י"י אלהיו ממעי הדגה הא לא קשיא דלמא פלטיה דג גדול ובלעיה דג קטן [3]והדגה אשר ביאור מתה קטנים מתו גדולים לא מתו אלא דגה משמע גדולים ומשמע קטנים [7]ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם: הנודר מן הצחנה כו': אמר ליה רבינא לרב אשי אמר הרי עלי ציחין מאי תיבעי: **מתני'** [4]הנודר מן החלב מותר בקום ור' יוסי אוסר [5]מן הקום מותר בחלב אבא שאול אומר [6]הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה [7]וטפלה הנודר מן הבשר

מותר

מתני' אינו אסור אלא בכבוש של ירק. דסתם כבוש ירק הוא אבל אמר כבוש שאני טועם הואיל ואמר כי האי ליתנא אסור בכל הכבושין. וה"ה בכל הנך אם אמר בשלוק סתם אינו אסור כו' דסתם שלוק שלהן אינו אלא בשר ודעתיה לא הוי אלא בשר דדרכו להתבשל ולהשלק: **גמ' אמר קומס דכביש עלי לו דשליק עלי מאי.** מי אמרינן דכבוש דמי כמ"ד הכבוש לו דילמא דמי כמאן דאמר כבוש שאני טועם ואסור בכל הכבושים. ואי"ה בכל הנך אם אמר בשלוק סתם אינו אסור כו' דסתם שלוק שלהן אינו אלא בשר ודעתיה לא הוי אלא בשר דדרכו להתבשל ולהשלק: **גמ'** אמר קומס דכביש עלי לו דשליק עלי מאי. מי אמרינן דכבוש דמי כמ"ד הכבוש לו דילמא דמי כמאן דאמר כבוש שאני טועם ואסור בכל הכבושים. ואי"ה בכל הנך אם אמר בשלוק סתם אינו אסור כו' דסתם שלוק שלהן אינו אלא בשר ודעתיה לא הוי אלא בשר דדרכו להתבשל

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ט מהל' נדרים הל"ג טוש"ע יו"ד סי' רי"ז סעי' ג:

[ב מיי' שם הל' ב טוש"ע שם:]

ח ג מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעי' יב:

ט ד ה ו מיי' שם טוש"ע שם סעי' יח:

תוספות

קומס מן הכבוש. שאמר קומס כבוש עלי אינו אסור אלא בכבוש של ירק דסתם כבוש משמע כבוש של ירק אבל לא כבוש שאני טועם כיון שאמר שאני טועם אסור בכל הכבושים: מן השלוק. פתמא הוי של ירק: דכבוש מאי. פירוש אם אמר קומס לכבוש עלי מאי כסתם כבוש דמי ואינו אסור אלא בכבוש ירק או דילמא כשאני טועם דמי ואסור בכל הכבושים": מן הצלי. פתמא הוי דבשר: מן המליח. סתם מליח הוי דג מליח: דג דגיס שאני טועם. פירוש דג או דגיס וכרבי שמעון דאמר בגמרא דג גדולים משמע פליג אהא וי"א דג ודגיס דאמר לתרוייהו: בטרית טרופה. מין דג גדול שחותכין וטורפין אותו ולא מיקרי לא דג ולא דגיס אלא יש להם שם בפני עצמם: טרית. טוגינ"א בלע"ז וי"מ שלבך מותר בטרית אלא שתכוון אלא לדגיס שלמים: ומותר בציר. לא"פ שדגיס מעורכין בו וא"ל לומר מוריים שאין בו אלא שומן דגיס: הנודר מן הצחנה. דגיס טרופים כדאמר בע"ז (דף מ.) ובסנהדרין (דף מא.) מוציאי ומתנא טעים ופרים להו וי"מ דגיס קטנים ולפי שהטרית חתוכה בחתיכות קטנות הוי בכלל לחנה: ומותר בציר ובמוריים. דאין ניכר בהם ממשות הדגים ולא נתכוון אלא לממשות הדגיס: הנודר בטרית טרופה אסור בציר ובמוריים. טרופה ואין טרופה גדולה מזה שאין בהם רק ליחלוחות הדג ושומנו: **תניא ר'** שמעון אומר דג שאני טועם אסור בדג גדול. דדג משמע דג גדול כדסתיר ומן ה' דג גדול: דג דגה. פירוש שאמר שיהן בין גדולין בין קטנים משמע מייתור הלשון: במעי הדגה וכו' בנדרים הלך אחר לשון בני אדם. וקורין לקטנים דגה: הרי עלי צחיחין. כיון דאמר לשון זו דוקא ומותר בטרית טרופה או דלמא כגולד מן הלחנה ואסור בטרית: ומותר בקום. מי אלב דהואיל ופסולת אלב הוא אינו בכלל אלב וכרבי יוסי אוסר דפסולת אלב הוי בכלל אלב: קום. מי אלב שקורין מסג"א וכרבי יוסי סבר דקום בכלל אלב וכן אלב בכלל קום וי"מ הנודר בקום מותר בחלב לדברי הכל: הנודר מן הגבינה אסור בין מלוחה בין תפילה. ואע"ג דלא אכלי אינשי אלא מלוחה: הנודר מן הבשר מותר ברוטב ובקיפה. לע"ג שיש בו טעם בשר ואע"ג דקיפה הוי בשר שנקפה בשולי הקדירה דלא קרי אינשי בשר אלא חתיכות בשר שהן בעין: בבשר מותר ברוטב. לכאורה משמע דמותר בשר לחליף ולמכות וכן בנודר מן הענבים ומן התאנים שאינו ממכוין לאסור עצמו בהנאת מין כשהוא מזכיר אבל כשאמר קומס בשר זה עלי אסור אפילו בהנאה וכי הכיא דקומס פירות הלוו עלי דאסור בחילופיהן:

תורה אור השלם

1. וַיְמַן יְיָ דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת:

יונה ב א

2. וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה:

יונה ב ב

3. וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיְאֹר מָתָה וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם:

שמות ז כא

הגהות הב"ח

(א) במשנה שאיני טועם כ"ל וכן בכל העמוד: (ב) שם בטרית טרופה ובציר ובמוריים הנודר: (ג) רש"י ד"ה אוסר דקסבר יש בו:

לעזי רש"י

משג"א [מישג"א] מי-גבינה, נסיוב החלב.

מוסף רש"י

אסור בציר ובמוריים. דהני כדגים טרופין הוו (ראמ"ה בשמו).

פירוש הרא"ש

מתני' אינו אסור אלא מן הכבוש של ירק. דסתם כבוש הוא של ירק. בכבוש שאני טועם כו'. דכיון דאמר שאני טועם וכן דאמר דלא אכל אלא בכבוש מאי דשליק מאי. כבוש דמי או כאילו נמי שאני טועם ולא יהיה פירושא מי הוי כבוש או הכבוש: מתני' דג דגיס שאני טועם. אי דג אי דגיס ופליגא אדר' שמעון דאמר בגמרא דדג דוקא גדול משמע וי"מ כשאמר שיהם דג משמע גדול ודגיס קטנים וא"ל דבדגיס נחוליה קני דמשמע כל מיני דגיס: ומותר בטרית טרופה. דג גדול ומותמים אותו לחתיכות ויש לו שם בפני עצמו ואינו בכלל דג ולא בכלל דגיס אי נמי לא היה דעתו כי אם על דגיס הנמכרים שלמים: ובציר. אע"ג דקרבי דגיס מעורבים בו: והצחנה. תערובת מיני דגים טרופים נקראים צחנה כדאיתא בע"ז (ד' מ.) הכיא דלא דלחנתא דסנהדרין (ד' מט.) אפי' לחנתא טעים ופרים להו. וטרית הוי בכלל לחנה: ומותר בציר ובמוריים. כיון דאין עיקר ממשות הדג מעורב בהם: הנודר מטרית טרופה אסור בציר ומוריים. כיון שהזכיר טרופה מכל דבר שמעורב בו ממין הדג משמע: גמ' ובלעו דג קטן. כגנב הראשון היה קטן: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. ודגילין לקרות לקטנים דגה ולגדולים דג: ציחין מאי. מי הוי לחנתא ומותר בציר ומוריים או הוי כטרית טרופה ואסור בציר ומוריים: מתני' מן החלב מותר בקום. היינו נפיוכי דחלבא ונקרא קום לפי שעל ידי שמעמידין החלב הוא נפרד לגד אחד: רבי יוסי אוסר. קא סלקא דעתיה דפסולת כל דבר הוי בכלל שמו הראשון: בין מלוחה בין טפילה [צ"ל תפלה]. דלא תימא הגבינה המיוחדת שבגבינה משמע ואין דרך לאכלה בלא מלח:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מוסר ברוטב ובקיפה. קיפה היינו דק דק של בשר שיורד לשולי קדרה: **אמר רבי יהודה מעשה ואסר עלינו כו'.** לסייע לר' יוסי מייתי הך עובדא: **אמרו לו.** בעלי מחלקותו של רבי יוסי: **כן הדבר.** כמו שאתה מעיד. אבל אין זו ראיה שלא אסר רבי טרפון אלא בזמן שאמר בשר זה עלי דיכין דאמר זה שויה אנפשיה תתיכה דאיסורא ואסור ביונא ממנו: **שהנודר מן הדבר.** כלומר דבר זה: **ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם.** אם יש במין [האוסר] כדי ליתן טעם בשל היתר וכגון דליכא ששים בשל היתר ה"ז אסור: וקשיא להו לרבוותא ז"ל היכי אמרינן הכא דאם יש בו בנותן טעם אסור דמשמע הא אין בו בנותן טעם מותר והא כדאמרינן לקמן בפרק הנודר מן הירק (דף נט.) משום דמצוה לאיתשולי עלייהו מדרבי נתן וקיימא לן דכל שיש בו מתירין אפילו באלף לא בטיל ויש לומר דכי אמרינן אפילו באלף לא בטיל הני מילי מין במינו אבל הכא כי קתני ונתערב באחר שאינו מינו דומיא דציצים שנתבשלו עמו וכל שאינו מינו אפילו בדבר שיש לו מתירין בנותן טעם והיינו דתנן במסכת חלה (פ"ג מ"ו) הנותן שאור מעיסת חטים לתוך עיסת האורז אם יש בה טעם דגן חייבת ואם לאו פטורה א"כ למה אמרו הטבל אוסר בכל שהוא במינו ושלא במינו בנותן טעם וטבל דבר שיש לו מתירים הוא ואפ"ה קתני דשלא במינו בנותן טעם. וה"נ איתא בהדיא בירושלמי [דפירקין ה"ד] דגרסי' תמן זה הכלל היה ר' שמעון אומר משום ר' יהושע כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בו חכמים שיעור אלא מין במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם וכל שאין לו מתירין כגון תרומה וכו' מין במינו ושלא במינו בנותן טעם הלין נדרי מה את עביד לון כדבר שיש לו מתירין או כדבר שאין לו מתירין [מסתברא מעבדינן כדבר שיש לו מתירין] דתנינן תמן שהזקן עוקר הנדר מעיקרו וכו' והא מתניתא עבדא לון כדבר [שיש] לו מתירין דתנינן שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור תפתר במין בשאינו מינו [פ] בדבר [ו] שיש לו מתירין] והרי זה מפורש כמו שכתבנו. ולפיכך הקשו על הרב אלפס ז"ל שכתב בהלכותיו בפ' גיד הנשה בענין פת שאפאה עם הצלי בתנור דמתי דאמרינן דאסור לאכלה בכותח אף על גב דקי"ל דריחא לא מילתא היא היינו טעמא משום דהוי דבר שיש לו מתירין דהא מצי למיכלה בהדי ביצרא ומשום הכי אפילו באלף לא בטיל אלו דבריו ז"ל אלמא דסבירא ליה ז"ל דאפילו שלא במינו לא בטיל ואי אפשר כמו שכתבנו בראיות ברורות. ואמרו שאפשר שסמך הרב ז"ל על אותה שאמרו בפ' משילין (ביצה לט.) גבי האשה שאשלה מים ומלח לעיסתה הרי היא כרגלי שתיהן ופרכינן ואמאי ליבטל מים ומלח לגבי עיסה ופרקה רב אשי משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין ואפי' באלף לא בטיל והא מים ומלח לגבי עיסה מין בשאינו מינו הוא ואפי' הכי יהיב טעמא משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין אלמא אפי' שלא במינו לא בטיל ואי מהא לא אריא דשאני מים ומלח כיון דעיסה לא מתעבדא אלא בהו כמין במינו דמי תדע דאמרינן ברים שמעתא דהתם כי מקשינן וליבטל מים ומלח לגבי עיסה אמר להו ר' אבא הרי שנתערב קב חטים שלו בעשרת קבין של חבירו יאכל הלה וחדי וחמיהו עליה ואמר רבי אושעיא דשפיר עבוד דאחמיהו עליה מאי שנא חטים בשעורים דלא קאמר להו דהוה ליה מין בשאינו מינו ובטל חטים בחטים נמי לר' יהודה הוא דלא בטיל לרבנן בטל מדקאמר ר' אושעיא הכי ולא קאמר הא מים ומלח לגבי עיסה חטים ושעורים הוא שמע מינה לחטים בחטים איכא למיומי לפי שאי אפשר לעיסה בלא מים ומלח אלו דברי הראשונים ז"ל. ולי נראין דברי הרב אלפסי ז"ל דכי תנן הכא דדבר שיש לו מתירין בשאינו מינו בטיל הני מילי כל שאסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן כנדרים משום דקא מיבעיא לי כיון דלרבנן בכולהו איסורי מין במינו בטיל כמו בשאינו מינו מה ראו חכמים לחלק בדבר שיש לו מתירין בין מינו לשאינו מינו ומאיזה טעם וכך נראה לי בטעמו של דבר דחזינא לרבנן ור' יהודה דאיפלגו במין במינו אי בטיל או לא ואמרינן בפ' הקומץ רבה (מנחות כב.) דשניהם מקרא אי דרשו דכתיב [ויקרא טו] ולקח מדם הפר ומדם השעיר אע"פ שדמו של פר מרובה קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל וקסבר ר' יהודה דהיינו טעמא משום דמין במינו לא בטיל לפי שכל דבר שהוא דומה לחבירו אינו מחליטו ומבטלו אלא מעמידו ומחזקו ומשום הכי סבירא ליה לר' יהודה בכולהו איסורי דמין במינו לא בטיל ורבנן לא משמע להו הכי דמכל מקום מין במינו דאיסור והיתר אין דומין זה לזה כיון דחד אסור וחד שרי אפילו ראוי ליבלע אחר דמיונו בעצם אלא אחר חילוקן באיסור והיתר אלא היינו טעמא דדם הפר אינו מבטל דם השעיר משום דכיון דשניהן עולין כלומר שכשרים לזריקה אין מבטלין זה את זה כי היכי דר' יהודה אזיל אחר דמיון העצם אזלו רבנן אחר דמיון ההיתר ולפיכך כל שחלוקין באיסור והיתר אפי' מין במינו בטיל דהוה ליה כמין בשאינו מינו ומשום הכי אמרינן דבדבר שיש לו מתירין נטו רבנן משום חומרא לדרבי יהודה דכיון שאין דבר זה חלוק מן ההיתר לגמרי באיסור והיתר אף הוא קופו להיות ניתר כמוהו אמרינן שאינו בטל במינו דאי הכי הוה דמו טובא חדא שהן שוין במין ועוד שאינן חלוקים לגמרי באיסור והיתר ומשום הכי לא בטיל אלא בשאינו מינו כדי שאותו חילוק שיש בין מינו לשאינו מינו ישלים אותו שויי שניתוסף כאן משום דבר שיש לו מתירין לפי שהחילוק שבין המינין סיבת הביטול והשווי נותן שלא יהו בטלין הלכך כל שהוא אסור עכשיו ואינו חסר מן איסורו אלא שעתיד להיות ניתר לאחר זמן אותו חסרון של איסור כיון שהוא מועט ראוי הוא שישלימנו אותו חילוק שיש בין מינו לשאינו מינו אבל כשיש לו עכשיו היתר כי ההיא דפ' משילין שאף מים ומלח מותרין עכשיו במקום שרגלי שתיהן שוין בה הרי נתקרב הרבה היתר של עיסה למים ומלח שאף עכשיו שניהן מותרין וכיון שהיתרן קרוב אי אפשר לחילוק שיש בין מינו לשאינו מינו שישלימנו דהא [ו] הש"ס לרבנן חילוק דהיתר ואיסור עדיף להו מחילוק דמינו ושאינו מינו דבהא הוא דפליגי עליה דר' יהודה הלכך דבר שהוא ניתר עכשיו כמים ומלח ראוי יותר שלא יתבטל לגבי עיסה אע"ג דהוי מין בשאינו מינו ממה שראוי שלא יתבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן לגבי מין במינו ומש"ה נהי דמסקינן דדבר שיש לו מתירין בשאינו מינו בטל מפני שהוא אסור עכשיו אסיק רב אשי התם דמים ומלח שהן ניתרין עכשיו אינן בטלין לגבי עיסה אע"פ שהוא מין בשאינו מינו [והא] דאמרינן התם ברים שמעתא (לח:) [מ"ש] מחטים בחטים וחטים בשעורים הוייה בעלמא מינהו דלא סלקן דהא אחיכו עליה כדאיתא התם ולמסקנא לא אסיק רב אשי כלל אלא אסקה[ו] דכיון דהוי דבר שיש לו מתירין אף עכשיו יש לו שעת היתר אפי' בשאינו מינו לא בטיל ופת שאפאה עם הצלי בתנור להא דמיא שאף עכשיו יש לה היתר לאכלה שלא בכותח הלכך בדין הוא דאפי' בשאינו מינו לא בטיל ועוד דאפי' לא בעית למידק כולי האי זיל בתר טעמא הרי אתה רואה שכל שהוא מוסיף היתר החמירו בבטולו שמפני שעתיד להיות ניתר אמרו שלא יתבטל במינו וכיון שכן כל שהוא מוסיף עוד היתר שאף עכשיו יש לו שעת הכושר ראוי להחמיר בבטולו שלא יתבטל אפי' בשאינו מינו ומש"ה לא קשיא מסקנא דהכא דמסקינן דבר [שיש] לו מתירין בטל בשאינו מינו אמסקנא דפרק משילין דאסיק רב אשי דאפי' בשאינו מינו לא בטיל ולא צריכינן לתרוצי ולדחוקי כלל והיינו דפת שאפאה עם הצלי בתנור להיות דפרק משילין דמיא ולא עוד אלא דעדיפא מינה משום דאיכא למימר דכי מצינן לאחמורי אדבר שיש לו מתירין במינו לא מחמרינן עליה בשאינו מינו אבל בהיינו דפת שאפאה עם הצלי בתנור דליכא לאחמורי עליה במינו דלא שייך כלל אי לא מחמרינן עליה בשאינו מינו נמצא שלא החמיר בו כלל ועלו דברי הרב אלפסי ז"ל נכונים בטעמם. כן נראה לי. עוד ראיתי שהקשו עליו מדאמרינן בסוף פרק הערל (יבמות פא:) גבי חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין לא תעלה וקא יהיב רב אשי טעמא התם משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל ואסיקנא התם דהא דרב אשי בדותא היא ומאן אי לכהן מישרא שרי אי לישראל לעולם אסור אלא בדותא היא אלמא לא מיקרי דבר שיש לו מתירין מאי דאסיר האידנא ובאתר זימנא שרי אבל האי פיתא בהדי בשרא לעולם שרי ואי בכותחא לעולם אסור ולא מיקרי דבר שיש לו מתירין כמסקנא דהתם. ומיתחזי לי דהא דפרכינן עליה מיהא ולאי בדותא היא דהתם הכי קאמרינן דכיון לישראל לעולם אסור למה נחמיר אבל ישראל מפני היתרו של כהן אינו בדין אבל פת שאפאה עם הצלי בתנור כיון שיש לו ולכל אדם היתר בה עכשיו ראוי להחמיר בבטולה ודבר פשוט הוא:

גמ'

מותר ברוטב ובקיפה ור' יהודה אוסר אמר רבי יהודה מעשה ואסר [ז] עלינו רבי טרפון [ח] בביצים שנתבשלו עמו אמרו לו כן הדבר [א] אימתי בזמן [ב] שיאמר בשר זה עלי שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור [ג] הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר קונם יין זה [ד] שאני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור:

גמ'

טעם דגן חייבת ואם לאו פטורה א"כ למה אמרו הטבל אוסר בכל שהוא במינו ושלא במינו בנותן טעם וטבל דבר שיש לו מתירים הוא ואפ"ה קתני דשלא במינו בנותן טעם. וה"נ איתא בהדיא בירושלמי [דפירקין ה"ד] דגרסי' תמן זה הכלל היה ר' שמעון אומר משום ר' יהושע כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בו חכמים שיעור אלא מין במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם וכל שאין לו מתירין כגון תרומה וכו' מין במינו ושלא במינו בנותן טעם הלין נדרי מה את עביד לון כדבר שיש לו מתירין או כדבר שאין לו מתירין [מסתברא מעבדינן כדבר שיש לו מתירין] דתנינן תמן שהזקן עוקר הנדר מעיקרו וכו' והא מתניתא עבדא לון כדבר [שיש] לו מתירין דתנינן שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור תפתר במין בשאינו מינו [פ] בדבר [ו] שיש לו מתירין] והרי זה מפורש כמו שכתבנו. ולפיכך הקשו על הרב אלפס ז"ל שכתב בהלכותיו בפ' גיד הנשה בענין פת שאפאה עם הצלי בתנור דמתי דאמרינן דאסור לאכלה בכותח אף על גב דקי"ל דריחא לא מילתא היא היינו טעמא משום דהוי דבר שיש לו מתירין דהא מצי למיכלה בהדי ביצרא ומשום הכי אפילו באלף לא בטיל אלו דבריו ז"ל דאפילו שלא במינו לא בטיל ואי אפשר כמו שכתבנו בראיות ברורות. ואמרו שאפשר שסמך הרב ז"ל על אותה שאמרו בפ' משילין (ביצה לט.) גבי האשה שאשלה מים ומלח לעיסתה הרי היא כרגלי שתיהן ופרכינן ואמאי ליבטל מים ומלח לגבי עיסה ופרקה רב אשי משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין ואפי' באלף לא בטיל והא מים ומלח לגבי עיסה מין בשאינו מינו הוא ואפי' הכי יהיב טעמא משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין אלמא אפי' שלא במינו לא בטיל ואי מהא לא אריא דשאני מים ומלח כיון דעיסה לא מתעבדא אלא בהו כמין במינו דמי תדע דאמרינן ברים שמעתא דהתם כי מקשינן וליבטל מים ומלח לגבי עיסה אמר להו ר' אבא הרי שנתערב קב חטים שלו בעשרת קבין של חבירו יאכל הלה וחדי וחמיהו עליה ואמר רבי אושעיא דשפיר עבוד דאחמיהו עליה מאי שנא חטים בשעורים דלא קאמר להו דהוה ליה מין בשאינו מינו ובטל חטים בחטים נמי לר' יהודה הוא דלא בטיל לרבנן בטל מדקאמר ר' אושעיא הכי ולא קאמר הא מים ומלח לגבי עיסה חטים ושעורים הוא שמע מינה לחטים בחטים איכא למיומי לפי שאי אפשר לעיסה בלא מים ומלח אלו דברי הראשונים ז"ל. ולי נראין דברי הרב אלפסי ז"ל דכי תנן הכא דדבר שיש לו מתירין בשאינו מינו בטיל הני מילי כל שאסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן כנדרים משום דקא מיבעיא לי כיון דלרבנן בכולהו איסורי מין במינו בטיל כמו בשאינו מינו מה ראו חכמים לחלק בדבר שיש לו מתירין בין מינו לשאינו מינו ומאיזה טעם וכך נראה לי בטעמו של דבר דחזינא לרבנן ור' יהודה דאיפלגו במין במינו אי בטיל או לא ואמרינן בפ' הקומץ רבה (מנחות כב.) דשניהם מקרא אי דרשו דכתיב [ויקרא טו] ולקח מדם הפר ומדם השעיר אע"פ שדמו של פר מרובה קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל וקסבר ר' יהודה דהיינו טעמא משום דמין במינו לא בטיל לפי שכל דבר שהוא דומה לחבירו אינו מחליטו ומבטלו אלא מעמידו ומחזקו ומשום הכי סבירא ליה לר' יהודה בכולהו איסורי דמין במינו לא בטיל ורבנן לא משמע להו הכי דמכל מקום מין במינו דאיסור והיתר אין דומין זה לזה כיון דחד אסור וחד שרי אפילו ראוי ליבלע אחר דמיונו בעצם אלא אחר חילוקן באיסור והיתר אלא היינו טעמא דדם הפר אינו מבטל דם השעיר משום דכיון דשניהן עולין כלומר שכשרים לזריקה אין מבטלין זה את זה כי היכי דר' יהודה אזיל אחר דמיון העצם אזלו רבנן אחר דמיון ההיתר ולפיכך כל שחלוקין באיסור והיתר אפי' מין במינו בטיל דהוה ליה כמין בשאינו מינו ומשום הכי אמרינן דבדבר שיש לו מתירין נטו רבנן משום חומרא לדרבי יהודה דכיון שאין דבר זה חלוק מן ההיתר לגמרי באיסור והיתר אף הוא קופו להיות ניתר כמוהו אמרינן שאינו בטל במינו דאי הכי הוה דמו טובא חדא שהן שוין במין ועוד שאינן חלוקים לגמרי באיסור והיתר ומשום הכי לא בטיל אלא בשאינו מינו כדי שאותו חילוק שיש בין מינו לשאינו מינו ישלים אותו שויי שניתוסף כאן משום דבר שיש לו מתירין לפי שהחילוק שבין המינין סיבת הביטול והשווי נותן שלא יהו בטלין הלכך כל שהוא אסור עכשיו ואינו חסר מן איסורו אלא שעתיד להיות ניתר לאחר זמן אותו חסרון של איסור כיון שהוא מועט ראוי הוא שישלימנו אותו חילוק שיש בין מינו לשאינו מינו אבל כשיש לו עכשיו היתר כי ההיא דפ' משילין שאף מים ומלח מותרין עכשיו במקום שרגלי שתיהן שוין בה הרי נתקרב הרבה היתר של עיסה למים ומלח שאף עכשיו שניהן מותרין וכיון שהיתרן קרוב אי אפשר לחילוק שיש בין מינו לשאינו מינו שישלימנו דהא [ו] הש"ס לרבנן חילוק דהיתר ואיסור עדיף להו מחילוק דמינו ושאינו מינו דבהא הוא דפליגי עליה דר' יהודה הלכך דבר שהוא ניתר עכשיו כמים ומלח ראוי יותר שלא יתבטל לגבי עיסה אע"ג דהוי מין בשאינו מינו ממה שראוי שלא יתבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן לגבי מין במינו ומש"ה נהי דמסקינן דדבר שיש לו מתירין בשאינו מינו בטל מפני שהוא אסור עכשיו אסיק רב אשי דאפי' בשאינו מינו לא בטיל ולא צריכינן לתרוצי ולדחוקי כלל והיינו דפת שאפאה עם הצלי בתנור להיות דפרק משילין דמיא ולא עוד אלא דעדיפא מינה משום דאיכא למימר דכי מצינן לאחמורי אדבר שיש לו מתירין במינו לא מחמרינן עליה בשאינו מינו אבל בהיינו דפת שאפאה עם הצלי בתנור דליכא לאחמורי עליה במינו דלא שייך כלל אי לא מחמרינן עליה בשאינו מינו נמצא שלא החמיר בו כלל ועלו דברי הרב אלפסי ז"ל נכונים בטעמם. כן נראה לי. עוד ראיתי שהקשו עליו מדאמרינן בסוף פרק הערל (יבמות פא:) גבי חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין לא תעלה וקא יהיב רב אשי טעמא התם משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל ואסיקנא התם דהא דרב אשי בדותא היא ומאן אי לכהן מישרא שרי אי לישראל לעולם אסור אלא בדותא היא אלמא לא מיקרי דבר שיש לו מתירין מאי דאסיר האידנא ובאתר זימנא שרי אבל האי פיתא בהדי בשרא לעולם שרי ואי בכותחא לעולם אסור ולא מיקרי דבר שיש לו מתירין כמסקנא דהתם. ומיתחזי לי דהא דפרכינן עליה מיהא ולאי בדותא היא דהתם הכי קאמרינן דכיון לישראל לעולם אסור למה נחמיר אבל ישראל מפני היתרו של כהן אינו בדין אבל פת שאפאה עם הצלי בתנור כיון שיש לו ולכל אדם היתר בה עכשיו ראוי להחמיר בבטולה ודבר פשוט הוא:

גמ'

מסורת הש"ס

א) בסדר המשנה הגר"ר עלי, ב) [ל"ל שאמר], ג) [פי' הר"ן על סוף המשנה ממלא בע"ב], ד) ר"ש שאין, ה) ביעב"ן הגריפא כדבר. ו) [ל"ל שאין], ז) מיבא הש"ס נמחק. רש"ס. ח) [דף לט.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי טרפון ביצים כל"ל ואות ב' נמחק: (ב) שם שאיני טועם: (ג) רש"י ד"ה כן הדבר שאסור הס"ד ואח"כ מ"ה שאמר בשר זה עלי לכשאמר כן כל"ל ותיבות שיש בקדירה נמחק:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה וקשיא להו כו' אלא אחר חילוקן באו"ה. ע' בהר"ן לקמן דף נט ע"ב ד"ה שאני גבי מעשר:

לעזי רש"י

פונדליר"ש [פונדרילי"ש]. שמרים, משקעים.

תוספות

ר' יהודה אוסר. לקבר היא וטעמה: אמר ר"י מעשה ואסר וכו'. פירוש דמי היכי דבשר שאני טועם אסור ברוטב ה"נ אם אמר שאני אוכל ובגמרא נמי הכי הוא כי קא מיבעי ליה בשאני אוכל בשאני טועם דוקא או לא דוקא וכן לענין שלוק שאני טועם: אמרו לו בן הדבר. שאסורין אפילו ביצים שנתבשלו עם הבשר ואימתי בזמן שאמר בשר זה עלי דמשמע היא וטעמה שהנודר מן הדבר שאמר דבר זה עלי וכו': הנודר ביין מותר בתבשיל. כרבנן דלר"י אסור: קונם יין זה וכו' אסור אם יש בו בנ"ט. ואע"פ כי נמי אין בו בנ"ט דקומות הוי דבר שיש לו מתירין כדאמרינן בשילהי פירקין דלקמן וי"ל דמומר דבר שיש לו מתירין אינו נוהג אלא במין במינו אבל במין בשאין מינו אפילו יש לו מתירין בטל בשאין מינו וכן משמע בשמעתין דבגלל (לקמן דף נח.):

ר' א מי' פ"ה מהל' נדרים הלכה יא סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רטז סעיף ט:

פירוש הרא"ש

מותר ברוטב ובקיפה. היינו דק דק בשר ורוטב הנקפה בשולי הקדרה דמשמע בשר דוקא מה שנקרא בשר: ר' יהודה אוסר. דכיון שיש בו טעם בשר אסור: אימתי בזמן שאמר בשר זה עלי. דכיון דאמר בשר זה שויה עליה תתיכה דאיסורא ואסור בטעמו והנאתו אבל כשאמר קונם בשר עלי לא אסר עצמו אלא בדבר הנקרא בשר: מותר בתבשיל שיש בו טעם יין. כרבנן דרבי יהודה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גמ' ורמינהו מן העדשים אסור באשישים אמרי בירושלמי[ה] דאינון טלפמי דמגבלן ומטוגנן בדבש. ומדרבי יוסי קפריך דאילו לרבנן לא קשיא דאע"ג דגבי חלב שרו בקום היינו משום דקום לאו חלב הוא אבל אשישים אע"ג דמטוגנן בדבש עדשים ניינהו אבל דרבי יוסי אדרבי יוסי קשיא דאי הכא שרי משום דכיון דאית בהו דובשא אשישין מיקריין כ"ש דלא ה"ל למיסר בקום שהוא ד"א לגמרי. ומפרקינן דטעמא דרבי יוסי משום דבאתריה הוו קרו לקומא קומא דחלבא וכל שש אביו עליו אסור אבל אשישים כיון שנשתנו ואין שם עדשים עליהן שרו ורבנן נמי משום הכי שרו בקום משום דבאתרייהו לחלבא קרו ליה חלבא ולקומא קומא. וא"ת לר' יוסי תיפוק דנודר מן החלב אסור בקום לפי שעליין שם חלב עליו דקומא דחלבא קרו ליה אלא נודר מן הקום אמאי אסור בחלב הא לא קרו ליה חלבא דקומא יש לומר דכיון דקרו לקומא קומא דחלבא הוו להו חלב וקום דבר אחד: [1] **מתני' הנודר מן היין מופר בכשיל שיש בו טעם יין.** שאין במשמעות של נודר מן היין אלא כשהוא בעינו: **קונס יין שאני טועם ונפל לכשיל אם יש בו טעם יין הרי זה אסור.** דכיון דאמר שאני טועם אסור אפי' ע"י תערובות דכיון שיש בו טעם יין הרי הוא טועמו בו[1]: **אמר קונם זיתים וענבים אלו שאני טועם אסור בהן וביוצא מהן.** בגמ' מפרש איסורא אי הוה משום אלו או משום שאני טועם: **גמ' בעי רמי בר חמא אלו דוקא או שאני טועם דוקא.** ולאי פשיטא ליה לרמי בר חמא דבאחד מיניהו סגי אלא דמספקא ליה אי אלו דוקא ולא שאני טועם דלא מהניא מידי או שאני טועם דוקא ואלו לא מהני כלל. ואהדר ליה אי ס"ד אלו דוקא שאני טועם למה לי. ובדין הוא דהוה מצי למימר ליה נמי אי שאני טועם דוקא אלו למה לי אלא דקמייתא נקט וה"ק לאידך: **ומפרלינן הא קמ"ל דאע"ג דאמר שאני טועם אי אמר אלו מיפסר ואי לא לא.** ומינה נמי דאי שאני טועם דוקא הא קמ"ל דאע"ג דאמר אלו אי אמר אלו אין אי לא לא [הגה"ה ז מנאלאי מבחוץ]: ת"ש **שאני אוכל ושאני טועם** מותר בחילופיהן. נראה דקאי לקומם פירות אלו דאע"ג דאמר אלו כשאמר שאני אוכל מגרע ליה איסור הנאה דגלי לעתיד שאינו אוסר אלא באכילה אע"ג דלענין יוצא מהם אהני שאני טועם להמתיר ואיהי לדבר דהא שאני אוכל קאי נמי אפירות אלו לאידך גבא האומר לאשתו קונם מעשה ידיך אסור בחילופיהן ואייר כגון דאמר אלו או שאמר משמעות דאמר אלו אי שאמר משמעות הלשון כך כשאוסר מעשה ידיה כגון אם אמר פירות אלו וקתני עלה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן ולפירוש זה ק' דדייקא הא ביוצא מהם אסור דקתמר אלו ושאני טועם ושמא מדלא נקט התנא בהדיא בסיפא קונם פירות אלו שאני טועם אלא נקט שאני טועם גרידא משמע דאפילו לא אמר אלו דאשמעיון תנא דמותר בחילופיהן ואסור ביוצא מהם: ע"ד כאן הגה"ה מהר"ם וזה מלאתי בפנים: ת"ש [קונם פירות האלו עלי וכו'] **הא ביוצא מהם מותר.** דאי אסור ליתני אסור ביוצא מהם וכ"ש בחילופיהן דמשמע ליה דמסתבר טפי להתיר יוצא מהם מחילופיהן [ומסני] דאה"ג דיוצא מהם אסור ולרבותא נקט יוצא מהם ואשמועינן חלופיהן כגידוליהן דאסורין דאי תנא דאסור ה"א דחילופיהן דשרו הואיל ולא נאו מגוף האיסור עלמו: ת"ש **שאני אוכל שאני טועם ולא אמר אלו** מותר בחילופיהן **הא יוצא מהם אסור.** אע"ג דלא אמר אלו דאי מותר לשמעינן יוצא מהם וכ"ש חילופיהם שאינם מגוף הפירות דהכי [מסני] לעיל דחילופיהן עדיף לאשמועינן בראשא לאיסורא מביוצא מהם וקשה לדחי בממה דסלקא דעתך בכ"ש דלעיל דאחדרה מסתבר טפי לאיסורא חילופיהן מיוצא מהם ויאל הכא קמדמי ליה [ויאל הכא קמדמי ליה] ומשני אחידי דלא נפיב רישא דהא עדיף דאי לאיתני חילופיהן כגידוליהן לא נקט נמי בסיפא יוצא מהם ואע"ג דה"ה ודאי שרו בחילופיהן: בשר זה עלי כו' **אסור בנותן טעם.** ומדמני יוצא מהם לגי"ט דהי היכי דאסר דתנאיה כדאמר בשר זה עלי גבי ר"ש ר"ש אסור יוצא מהן וזה היינו כמו אלו אלמא דבאלו מיתסר יוצא מהן: ת"ש ומותר בטרית טרופה ובציר. ולית היינו יוצא מהן אלמא בשאני טועם גרידא מותר יוצא מהם: **אמר רבא שכבר יצא.** פי' האי לית דקשרי היינו בלית שיאלא מהם קודם נדרו ובכהוה אינו נאסר אף כשאני טועם אחר נדרו (אסור) אימא לך דאסור דשאני טועם דוקא ולא מיפשיטא לן אי שאני אוכל דוקא בשל תורה אלא לאומרא ובשאני טועם גרידא אסור יוצא מהם. כולי

גמ' מן העדשים אסור באשישים. בלחם שמעורב בו קמח של עדשים דקסבר אשישים בכלל עדשים הם: **ורבי יוסי מתיר.** דלא הוי בכלל עדשים. קשיא דרבי יוסי אדר' יוסי קשיא דרבנן אדרבנן דרבנן אסרי הכא ואמרי אשישים בכלל עדשים ובמתניתין שרו דקאמרי קומץ לאו בכלל חלב הוא והכי נמי קשיא לרבי יוסי דהכא מתיר משום דסבירא ליה דאשישים לאו בכלל עדשים ובמתני' קאסר דסבירא ליה קומץ בכלל חלב הוא קיימא: **קומץ דחלבא.** והואיל והוי בכלל חלב להכי אסור. והכי נמי מתרלינא לברייתא באתריה דתנא קמא קרו ליה אשישים לפת של עדשים ובאתריה דר' יוסי לא קרו אשישים הלכך שרי ר' יוסי: **מופר בכשיל שיש בו טעם יין.** שהרי לא נדר מטעמו של יין: **מתני' קונס זיתים וענבים אלו שאיני טועם.** הואיל ואמר [3] טועם אסור בהן: **וביוצא מהן.** בשמן וביין: **גמ' אלו דוקא.** דמשום אלו אסור בהן וביוצא מהן. או דילמא שאיני טועם אסור בהן וביוצא מהן: **אי ס"ד אלו דוקא.** ושאיני טועם לאו להכי תנא שאיני טועם למה לי: **הא קא משמע לן דאע"ג דאמר שאיני טועם אי אמר אלו מיפסר.** ביוצא מהן אי לא ולכי נמי [אי הוי] אמרי' ואי אמרת שאיני טועם דוקא ואלו לאו דוקא למאי תנא אלו דוקא למאי אלו דוקא אלו אלו דוקא אלו אלו דוקא אלו

מתני' מן הספוגיות. היינו ענבים קשים שמניחן בכרס כל ימי הסתיו ועושין מהן חומץ: **כל שאם פולדתו קרויה עליו.** כגון חומץ זה שילא ממנו קרוי גמי על שם שמו חומץ סתוניות ולא חומץ סתם: **נדר ממנו אסור ביוצא וכו'.** והכי גמי כי נדר בסתוניות אסור גמי בחומץ היוצא ממנו: **והחמיס מפירין.** וקא פריך בגמרא היינו תנא קמא דקתני מותר בחומץ סתוניות: **גמ' נדר בו.** בתמריס: **אסור ביוצא ממנו.** בדבש תמריס: **כל שאין דרכו לאכול.** כגון סתוניות דדרך היוצא ממנו לאכול והן עצמן אין דרכן לאכול. תנא קמא דמתניתין דאמר מותר בחומץ סתוניות לית ליה דרבי שמעון בן אלעזר אלא קסבר נדר בו אין אסור אלא בו אע"ג שאין דרכו לאכול והחמיס תנא בתרא אית ליה דרבי שמעון בן אלעזר ודקתני והחמיס מתירים בו בגופו אבל ביוצא ממנו לא דאין אסור אלא ביוצא ממנו והיינו כר' שמעון בן אלעזר דאמר לא נתכוון זה כו' ורבי יהודה בן בתירא היה אוסר בו וביוצא הימנו: **מתני' מן השמן.** משמע שמן זית להכי מותר בשמן שומשמין: **כרישין.**(ב) קטנית: **מותר בירקות השדה.** דהיינו שם לוויי ירק השדה ולא ירק סתם: **גמ' מותר בשמן שומשמין.** לפי שאין מצוי בא"י שמן שומשמין אלא שמן זית ובאותו שמן נדר: **מזה ומזה.** משמן זית ומשמן שומשמין: **ספק איסורא לחומרא.** ומשמן שמתפקין בו נדר בין רב בין מענט: **אסור בירקות הגינה.** גרי"ס המור"ם במסכת"א ז"ו. ומותר בירקות השדה(ג) שעליהן סומכין בשביעית שהפקירו הגנות לעניים ואין מסתפקין אלא בירקות השדה:

גמ'

בירקות הגינה אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

לא

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר

גמ'

[ז]תופפתא פ"ג ע"ש[ז], [ב] [כתובות עג: וש"נ], [ג] [נ"ל ובשביעית אסור בירקות השדה שעליהן כו'], [ד] [פ"ט מהל' נדרים הלכה יד], [ה] ס"ר, [ו] מכאן עד סוף המתני' שייך לע"ב, [ז] בירושלמי: נקייה.

הגהות הב"ח

(א) גמ' שדרכו לאכול. וכן בכל העמוד: (ב) רש"י ד"ה כרישין קטנים קפלוטות גדולים הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' נדר בו אסור. נ"ב גירסת הירושלמי מותר וכן עיקר: [ב] שם מיוצא ממנו אסור. נ"ב מותר כנ"ע (ועי' בהגר"א יו"ד סי' רי"ז ס"ק י"ח) וכפירוש ר"מ בתוס' וכ"ד הרמב"ם ופסק כתמיס:

פירוש הרא"ש

מתני' סתוניות. ענבים רעים וקשים בגפנים עד ימות הסתיו ואינן ראויין לין ועושין מהם חומץ ואית דגרסי ספוניות כמו סופי ענבים: כל ששם תולדתו קרויה עליו. אף כי נשתנה מתכנה על שם עיקרו כמו דבש תמרים מותר סתוניות: וחכמים מתירין. בגמרא פריך הייו ת"ק: גמ' כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול. קגון סתוניות ת"ק פליג אדר"ש בין בדבש תמרים בין בחומץ סתוניות דרבנן ברו תרוייהו ואקרי סתוניות גופייהו ור"ש אוסר בדבש תמרים ובחומץ סתוניות ומתיר הספוניות ורבנן בתרלי קיימי אהא דקאמר ת"ק מן הסתוניות מותר בחומץ סתוניות הא בסתוניות גופייהו אסור וחכמים מתירים סתוניות גופייהו: מתני' מפני שהוא שם לווי. אכולה קאי: גמ' ירקות שדה. אינן קרוין ירק סתם והכולה לומר ירקות שדה צריך לאחר שם לירק ולומר ירקות שדה וכן כולם: אבל בשביעית. מתהפך הענין לפי שאין ירקות גינה מצויין שאין גדלים אלא עבודה ואוכלין ירקות שדה לפיכך נלשון הטעם ירקות סתם הוא ירקות שדה:

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ט מהל' נדרים הלכה יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן ריז סעיף יג:

יד ב מיי' שם טוש"ע שם בהג"ה:

טו ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו:

טז ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:

יז ה מיי' טוש"ע שם סעיף יד:

יח ו מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף י:

יט ז ח ט מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף יח:

מוסף רש"י

בקפלוטות. כרתי (ביצה יז: ע"ז לח:).

תוספות

מהם ועוד נשמעינן שאם אדם אומר אלא יאכל בשר עד זמן פלוני שאסור כרוטב דהא בהא תליא דאי יולא מהם אסור ה"ל נמיגת טעם אסור דמדמה לה להדדי: הנודר מן התמרים מותר בדבש. פירוש דאמר קונם תמרים עלי מותר בדבש היולא מהם דדבש איקרי תמרים [לא איקרי] וקשה אמאי לא תנא הכא כדקתני בשאר בני תמרים אלו שאני טועם אסור ביוצא מהם: בסתוניות. ענבים קשים ורעים לאכול מותר בחומץ היולא מהן: כל ששם תולדתו עליו. פירוש שאינו מפקיד שמו הראשון כמו דבש תמרים ששם תמרים עליו נדר בתמרים אסור בדבש: וחכמים מתירין. בגמ' פריך הייו תנא קמא: מותר בין תפוחים. דסתם יין דענבים קאמר: מותר בשמן שומשמין. דסתם שמן הוא שמן זית: מותר בדבש תמרים. דסתם דבש זהו דבש דבורים: מותר בחומץ סתוניות. דסתם חומץ מיין טוב שהמשין: מן הכרישין מותר בקפלוטות. אע"פ שממין כרישין הן אלו שיש להן שם לווי: מן הירק שדה. סתם מותר בירק שדה. דסתם ירק של גינה: חכמים היינו ת"ק. דשמי בדבש תמרים אוכל ביינייהו דתניא כו' כל שדרכו לאכול כו' ומייתי ששם תולדתו עליו דאע"ג דיש ליה [הנודר] בענבים מותר ביין וכל שאין דרכו לאכול כגון סתוניות שאין דרכן לאכול ומותר אלהם דרכו לאכול: נדר בו אינו אסור אלא ביוצא ממנו. ת"ק לית ליה דרבי שמעון וחכמים אית ליה דרבי שמעון [ונלאו לגמרי כר"ש סבירא להו] דולדי בדבש תמרים לא סברי כוותיה אלא בדיעה דסתוניות והי"ק וחכמים מתירין בתמרים לאכול בדבש אבל בסתוניות לא שריגן בחומץ וקשה דהוה כולי האי לדיוקא משמע דדעתיה אכל מאי דנפיק מיניייהו. וכי תימא תינה בשאני טועם כיון דלא צריך וקאמר אפוקי איסורא הוא אבל שאני אוכל מאי איכא למימר דהא כיון דלא שבי ליה אם אמר קונם פירות האלו דאי הכי משמע בין באכילה בין בהנאה ואיהו לא בעי למסריהו אלא באכילה הלכך כי אמר שאני אוכל ליכא שום הוכחה למיסר אפילו ביוצא מהן איכא למימר דכיון דהוה למימר קונם פירות האלו באכילה עלי וקאמר שאני אוכל אף יוצא מהן משמע. ואמרו לפי זה דבשנועה דלא מצי למימר באכילה עלי לשון נדר הוא ועל כרחיה אית ליה למימר שאני אוכל לא מיתסר ביוצא מהן. ואחריס אומרים זה הוא דעת הרמב"ם ז"ל(ד) דלא שנא נדר ולא שנא שבועה דלאו משום יתורא דלישנא הוא אלא שהלשון בעצמו מוכיח כן דלשון שאני אוכל ושאני טועם משמע שאוסר כל אכילה וטעימה הבאה מהם: **מתני' הנודר מן התמרים וכו' מספוגיות מותר בחומץ סתוניות.** סתוניות ענבים שאינם מתבשלים ועומדים בימי החורף: **כל ששם תולדתו קרויה עליו.** כגון דבש תמרים וחומץ סתוניות: **והחמיס מפירים.** בגמרא פריך הייו ת"ק. ואיכא למידק תנא קמא מני לא ר' יוסי ולא רבנן דהא אמרינן לעיל [נב:] בפלוגתא דקוס וחלב דכל היכא דקרו ליה קומץ דחלבא אסור אפילו לרבנן ודבש תמרים וחומץ סתוניות ליתסר מהאי טעמא [י"ל] דלא דמי דאילו גבי קוס דחלב הקוס לא נשתנה מצורה לצורה דמעיקרא נמי כשהיה מעורב בחלב באותה צורה עצמה היה אבל הכא הרי נשתנה הגוף. הרשב"א ז"ל. ועוד דבקוס כי קרי ליה קומץ דחלבא מפני שעדיין מורת חלב עליו קרו ליה ולא להפרישו בין זה לאחר שאין נקרא קוס

יג [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

יד [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

טו [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

טז [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

יז [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

יח [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

יט [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כ [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כא [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כב [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כג [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כד [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כה [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כו [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי: **גמ'** [ז]תניא מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמין ומותר בשמן זית [ח]מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה פשיטא לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן [ט] [י]ספק איסורא לחומרא הנודר מן הירק בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה ובשביעית אסור בירקות השדה ומותר אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל

כז [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [א] [ב] [ג]

מתני' [א]הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: **גמ'** [חכמים] היינו ת"ק [ב]איכא בינייהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו [ג] לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בו כל שאין דרכו לאכול ודרך היוצא ממנו לאכול נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: **מתני'** [ג]הנודר מן היין מותר ביין תפוחים [ד]מן השמן מותר בשמן שומשמין [ה]מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות [ו]מן הכרישין מותר בקפלוטות מ